

Briuselis, 2020 09 03
COM(2020) 476 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti įgyvendinimo ir dėl Europos efektyvaus energijos vartojimo fondo

{SWD(2020) 169 final}

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti įgyvendinimo ir dėl Europos efektyvaus energijos vartojimo fondo

Atspari infrastruktūra – energetikos sąjungos pagrindas. Praėjusiais 2019 metais pradėti įgyvendinti svarbūs jungčių projektai ir gerokai sustiprintas regionų bendradarbiavimas.

Šiomis aplinkybėmis labai svarbi buvo Europos energetikos programa ekonomikai gaivinti (EEPEG), nes pagal ją teikta parama pagrindinei bendros svarbos infrastruktūrai finansuoti, siekiant integruoti elektros energijos ir dujų rinkas ir stiprinti energijos ir dujų tiekimo saugumą.

I. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PAŽANGA

Energetikos infrastruktūra ir inovacijos – Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti veiklos baras – šiuo metu išlieka ne mažiau svarbios nei 2009 m., kai ši programa buvo sukurta.

Šioje ataskaitoje rašoma apie kiekvienos EEPEG dalies projektų įgyvendinimo pažangą ir apie Europos efektyvaus energijos vartojimo fondą (EEEVF). Ši ataskaita teikiama po 2020 m. priimtose ataskaitos¹. Joje rašoma apie projektų įgyvendinimą nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d. ir apie mokėjimus, atliktus per tą patį laikotarpį.

II. BENDRA INFORMACIJA APIE PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMĄ

Iki 2019 m. gruodžio pabaigos buvo įgyvendinti 45 iš 59 projektų (+2, palyginti su 2018 m.), o paramos gavėjams išmokėta iš viso 2 546 249 263 EUR (iš šios sumos išskaičiuota 198 823 897 EUR pagal vykdomuosius lėšų susigrąžinimo raštus) (žr. priedą).

Su dujų ir elektros energijos infrastruktūros objektais susijusi situacija yra tokia: dauguma projektų jau užbaigta, du projektai dar vykdomi.

Jūros vėjo energijos integravimo į energetikos tinklą projektų vykdytojai padarė didelę pažangą, o paskutinio likusio anglies dioksido surinkimo ir saugojimo projekto vykdytojai nusprendė šiam projektui nebeteikti finansinės paramos.

Komisija nusprendė toliau finansiškai remti investuotojus, jei tik aišku, kad įmanomas galutinis sprendimas dėl investavimo ir tolesnis projekto įgyvendinimas bus iš esmės naudingas visuomenei.

---

¹ 2018 m. ataskaita (COM(2020) 38 *final*) priimta 2020 m. vasario 10 d.

1. DUJŲ IR ELEKTROS ENERGIJOS INFRASTRUKTŪRA

Pagal EEPEG infrastruktūros paprogramę parama suteikta 44 projektams trijose pagrindinėse veiklos srityse (jungiamųjų dujų vamzdynų, dvikrypčio dujų transportavimo ir elektros energijos).

Iš viso paskirta 2 267 574 462 EUR suma, iki 2019 m. gruodžio 31 d. paramos gavėjams iš jos išmokėta 1 669 370 233 EUR. Mokėjimai vykdomi su sąlyga, kad paramos gavėjai galutiniu sprendimu dėl investavimo tvirtai įsipareigoja įgyvendinti projektą.

1.1. Iki šiol padaryta pažanga

Iki šiol užbaigti 38 iš 44 infrastruktūros projektų (skaičius nepasikeitė, palyginti su 2018 m., nes 2019 m. nebaigtas nė vienas projektas), keturi buvo nutraukti ir du tebevykdomi.

Užbaigti visi 12 elektros energijos sektoriaus projektų.

Užbaigti 13 iš 18 jungiamųjų dujų vamzdynų projektų; du projektai vykdomi pagal naują tvarkaraštį, o trys buvo nutraukti.

Vidurio ir Rytų Europoje užbaigta 13 dvikrypčio dujų transportavimo ir jungčių projektų, o vieno projekto Rumunijoje įgyvendinimą 2014 m. rugsėjo mėn. nutraukė Komisija.

Nuo paskutinės EEPEG įgyvendinimo ataskaitos galima atkreipti dėmesį konkrečiai į tokią pažangą:

- Graikijos ir Bulgarijos jungiamasis vamzdynas (IGB) yra pagrindinis dujų iš Transadrijos dujotiekio (TAP) ir Graikijos SGD transportavimo į šiaurę maršrutas; tai svarbus dujų tiekimo diversifikavimo Pietryčių Europos regione projektas. Tai bendro intereso projektas (PCI 6.8.1) ir Vidurio ir Pietryčių Europos dujų tinklų sujungiamumo (CESEC) prioritetinis projektas. Komisija politiškai ir finansiškai remia projektą nuo pat jo pradžios. Projektui skirta 45 mln. EUR iš Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti ir 39 mln. EUR iš Europos regioninės plėtros fondo. 2018 m. įgyvendinant projektą padaryta tolesnė pažanga. Projekto statyba pradėta 2019 m. spalio mėn. pabaigoje ir turėtų trukti 18 mėnesių. Šiuo metu numatoma, kad komercinis eksploatavimas prasidės 2021 m. 2 ketvirtį.
- Kipro Respublikos energetikos, prekybos ir pramonės ministerija rengiasi įgyvendinti gamtinių dujų priėmimo terminalo projektą, jis padės diversifikuoti Kipro energijos rūšių derinį, nutraukti salos energetinę izoliaciją ir sudaryti palankesnes sąlygas nepriklausomų gamintojų konkurencijai elektros energijos gamybos naudojant dujas srityje. Tikimasi, kad gamtinės dujos į Kipro rinką pateks iki 2022 m.

Kol kas numatoma, kad šie du vykdomi projektai turėtų būti užbaigti atitinkamai iki 2021 m. pabaigos ir 2022 m. pabaigos.

2. JŪROS VĖJO ENERGIJOS PROJEKTAI

2.1. IKI ŠIOL PADARYTA PAŽANGA

Jūros vėjo energijos paprogramė sudaryta iš 9 projektų, kuriems skirta 565 mln. EUR parama padalyta pagal dvi pagrindines veiklos rūšis:

- naujoviškų turbinų ir jūrinių pamatų konstrukcijų didelio masto bandymas, gamyba ir įrengimas (6 projektai) ir
- modulinų sprendinių, skirtų dideliame perduodamos vėjo elektros energijos kiekiui integruoti į elektros energijos tinklą, kūrimas (3 projektai).

6 iš 9 projektų užbaigti, o 2 nutraukti pirma laiko. Projektams išmokėta 376 188 345 EUR suma (po išskaičiavimo pagal vykdomuosius lėšų susigrąžinimo raštus). Likęs vienas projektas („Kriegers Flak“) tebevykdomas.

2.2. SEKTORIUOSE IKI ŠIOL PADARYTA PAŽANGA

2.2.1. Su naujoviškomis turbinomis ir konstrukcijomis jūroje susijusi pažanga

2018 m. liepos 1 d. „Vattenfall“ jūros vėjo jėgainių parke „Aberdeen Bay“ pradėjo veikti vienuolika tuo metu didžiausio pasaulyje galingumo turbinų (8,8 MW; šiandien yra 12 MW vardinės galios turbinų). Europos jūros vėjo energijos naudojimo centras (Aberdyno jūros vėjo elektrinių parkas) oficialiai atidarytas 2018 m. rugsėjo mėn. Baigiamųjų projekto ataskaitų ir galutinio mokėjimo buvo laukiama antrąjį 2020 m. ketvirtį.

2.2.2. Jūros vėjo elektrinių integravimo į energetikos tinklą pažanga

Likę du projektai („Kriegers Flak“ ir „COBRACable“) iš esmės įgyvendinti taip, kaip numatyta.

2019 m. rugsėjo mėn. pradėta eksploatuoti Danijos ir Nyderlandų jungiamoji linija „COBRACable“. Projektas „COBRACable“ baigtas 2019 m. gruodžio mėn. Galutinė ataskaita turi būti pateikta per 3 mėnesius nuo veiksmo pabaigos, t. y. iki 2020 m. kovo mėn. pabaigos.

Planuojama, kad „Kriegers Flak“ – integruotojo tinklo sprendimas – pradės veikti 2020 m. antrojo ketvirčio pabaigoje (tai ir projekto pabaigos data). Galutinė ataskaita turės būti pateikta iki 2020 m. rugsėjo mėn. pabaigos.

3. ANGLIES DIOKSIDO SURINKIMAS IR SAUGOJIMAS

EEPEG paprogramės, kuri sudaryta iš 6 projektų ir kuriai skiriama 1 mlrd. EUR parama, siekiama parodyti visą anglies dioksido surinkimo, transportavimo ir saugojimo procesą.

Baigtas įgyvendinti vienas projektas („Compostilla“ Ispanijoje) – pagal jį pastatyti ir veikia bandomieji anglies dioksido surinkimo, transportavimo ir saugojimo įrenginiai. Keturi projektai nutraukti pirma laiko, nes projekto vykdytojai nusprendė neinvestuoti, vienas projektas baigtas įgyvendinti jo neužbaigus. Šiems projektams išmokėta 387 099 179 EUR (iš šios sumos išskaičiuota 145 294 400 EUR pagal vykdomuosius lėšų susigrąžinimo raštus).

III. EUROPOS EFEKTYVAUS ENERGIJOS VARTOJIMO FONDAS (EEEVF)

2010 m. gruodžio mėn. 146,3 mln. EUR iš Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti skirta tvariosios energetikos projektų finansinei priemonei². 125 mln. EUR panaudoti ES įnašui į EEEVF. EEEVF buvo sukurtas 2011 m. liepos mėn. ir jame dabar sukaupti 265 mln. EUR³. Fondas remiamas pagal techninės pagalbos dotacijų priemonę, kurios biudžetas sudaro 20 mln. EUR, o 1,3 mln. EUR skiriama geresnio informavimo veiklai.

EEEVF specialiai pritaikytas energijos vartojimo efektyvumo, atsinaujinančiųjų išteklių energetikos ir švariojo miesto transporto projektams (skolos vertybiniais popieriais ir nuosavo kapitalo priemonėmis) finansuoti. Paramą gauna vietos arba regioninės valdžios institucijos arba jų vardu veikiantys privatieji subjektai.

1. IKI ŠIOL PADARYTA PAŽANGA

2019 m. fondo portfelį papildė vienas naujas sandoris:

- projektas „Catfoss“ Jungtinėje Karalystėje, kurį sudaro naujos bendros šilumos ir elektros energijos gamybos (CHP) elektrinės, kurios bendra įrengtoji galia – 28 MW, finansavimas. Bendros šilumos ir elektros energijos gamybos elektrinė bus pastatyta ten pat, kur veikia atliekų perdirbimo gamykla „Derventhaugh Eco Parc“ (Geitshedas, Jungtinė Karalystė). Įvykdžius projektą, vietos centralizuoto šilumos tiekimo tinklas, taip pat privatūs šilumos ir elektros energijos vartotojai, bus aprūpinami tvariai pagaminta šiluma. Apskaičiuota, kad įgyvendinus projektą per metus bus sutaupoma 52 500 tonų CO₂ (t. y. 97 %), palyginti su baziniu scenarijumi. Be to, kai elektrinė pradės veikti visu pajėgumu, kasmet turėtų būti sutaupoma daugiau kaip 315 000 MWh pirminės energijos, t. y. 100 %, palyginti su baziniu scenarijumi, nes šiuo metu organinis kuras vežamas į sąvartynus (EEEVF investicijos sudaro 25 mln. EUR, o bendras projekto dydis – 48 mln. EUR).

Nuo EEEVF įsteigimo iki 2019 m. gruodžio 31 d. pasirašyta sutarčių dėl 17 projektų, kurių vertė – 195 mln. EUR: apskaičiuota, kad galutinė investicijų suma siekia 349,5 mln. EUR.

Remiantis EEEVF projektų vertinimu ir ataskaitomis dėl neišmesto CO₂ ekvivalento bei sutaupytos pirminės energijos, nuo 2016 m. pabaigos dėl EEEVF investicijų neišmesta beveik 388 478 tonų CO₂ ir sutaupyta 794 124 MWh pirminės energijos⁴.

---

2 2010 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1233/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 663/2009 dėl ekonomikos gaivinimo, teikiant Bendrijos finansinę paramą energetikos srities projektams, programos sukūrimo.

3 Be Europos Komisijos, investavo Europos investicijų bankas (75 mln. EUR), „Cassa Depositi e Prestiti SpA“ (60 mln. EUR) ir investicijų valdytojas „Deutsche Bank“ (5 mln. EUR).

4 Pateikiamas tik įgyvendinant energijos vartojimo efektyvumo ir švariojo miesto transporto technologijų projektus sutaupyta pirminės energijos bendras kiekis; skaičiuojant atsižvelgta į duomenis, apimančius nuo finansavimo formalumų užbaigimo iki paskolos termino, remiantis vykdomų projektų ir mažiau nei metus eksploatuojamų projektų apytiksliais skaičiavimais ir faktiniais projektų, kurie eksploatuojami ilgiau nei metus, duomenimis. Apskaičiuotas vykdant visas investicijas (t. y. EEEVF ir ne EEEVF investicija) į projektus sutaupytas kiekis.

2. EEEVF techninės pagalbos priemonė

2016 m. lapkričio mėn. EEEVF pradėjo taikyti naują techninės pagalbos priemonę. Tęsdamas Europos Komisijos techninės pagalbos priemonės, kurią valdo EEEVF, veiklą, fondas sukūrė naują priemonę plačių užmojų turintiems viešiesiems subjektų, kurie turi tinkamų finansuoti tvariosios energijos investicinių projektų, paramai. Tokie projektai turi būti susiję su efektyvaus energijos vartojimo sektoriumi, nedidelio masto atsinaujinančiosios energijos gamyba ir (arba) viešojo transporto iniciatyvomis. EEEVF paramos gavėjus (ES valstybių narių regionus, miestų tarybas, universitetus, valstybines ligonines ir kitus viešojo sektoriaus subjektus) remia skirdamas konsultavimo dėl planuojamų investicijų paslaugas, pavyzdžiui, atlieka galimybių studijas, energijos vartojimo auditus, teikia teisinės paslaugas ir analizuoja ekonominį gyvybingumą. EEEVF techninės pagalbos priemonei buvo skirtas priemonės ELENA (Europos pagalba vietinei energetikai) finansavimas pagal Europos Sąjungos programą „Horizontas 2020“. 2019 m. gruodžio mėn. EEEVF techninės pagalbos priemonės parama jau buvo teikiama šešiems naudos gavėjams Italijoje, Ispanijoje ir Lietuvoje.

3. Pagrindinės išvados ir perspektyvos

EEEVF palaipsniui pasiekė gerų pelningo investavimo rezultatų ir per aštuonerius veikimo metus jau parėmė 19 išskirtinių įvairių technologijų projektų (2 iš jų jau atsipirko jų pajamas iš naujo investavus į fondą) aštuoniose skirtingose valstybėse narėse.

IV. BENDROS IŠVADOS

EEPEG davė gerų rezultatų. Visų 12 elektros energijos projektų ir daugumos dujų projektų infrastruktūra užbaigta; du dujų projektai dar vykdomi ir juos tikimasi užbaigti 2021 ir 2022 m. Europos Komisijos atliekama griežta projektų įgyvendinimo ir stebėjimo kontrolė padėjo padidinti priemonės veiksmingumą.

Jūros vėjo energijos projektai buvo sudėtingesni, nei tikėtasi, bet vykdytojams ir statytojams pavyko rasti sprendimų ir užbaigti projektus kai kuriais atvejais nustačius ilgesnę sutarčių vykdymo trukmę. Per 10 įgyvendinimo metų EEPEG padėjo įgyti technologinių žinių ir sukurti jūros vėjo energijos jungčių technologijas.

Nors finansinė EEPEG parama nebuvo pakankama, kad paskatintų įmones realizuoti komercinio masto parodomuosius anglies dioksido surinkimo ir saugojimo projektus, Komisija vis dar laikosi nuomonės, kad anglies dioksido surinkimas ir saugojimas (vienintelė patikima ilgalaikio anglies dioksido saugojimo technologija) yra svarbūs siekiant ES apskritai ir konkrečiai sektoriuose, kuriuose vartojama daug energijos ir išskiriama daug anglies dioksido, mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro.

EEEVF investavo į keletą efektyvaus energijos vartojimo projektų ir toliau didins savo portfelį teikdamas finansavimo sprendimus ir pelną savo akcininkams. EEEVF taip pat yra pavyzdys, kuriuo galima vadovautis kuriant naujoviškas finansines priemones, kurias taikant būtų investuojama į ekonomiškai efektyvius ir gerai parengtus tvariosios energetikos projektus ir būtų galima pritraukti privataus kapitalo, kartu parodant šių investicijų teikiamas verslo galimybes ir sukaupiant patikimų duomenų apie pasiektus rezultatus.